

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 268. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323880543248/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

Fragment

Trykt efter SS bd. 5, s. 108, hvis tekstgrundlag er NkS 489^c fol., nr. XIV, 10^v. Datering: if. Brix skrevet efteråret 1777. Strofeformen er det alkæiske metrum, se evt. Vilh. Andersen: *Horats* bd. 4, s. 173. Trykt i *Lieb* bd. 2, s. 191.

129 *finde*: føle. – *nyne*: nymne.

130 *MoorLand(s)*: allusion til 4. Mos. 12,1; i oversættelserne frem til og med 1871 forekommer stednavnet Morland (af mor: morian, neger), derefter anvendes ordet kusjisk, der betyder ætiopisk. – *den sig betvøede Fryd*: dvs. Nilens vand. – *den Arme*: *Lieb* har: «dens Arme» (bd. 2, s. 191). – *Drænker*: oversvømmer. – *umaaite*: umådelige. – *Nilen*: Den Hvide Nil (Bahr-el-Abyad) løber i Khartoum sammen med Den Blå Nil (Bahr-el-Azraq), der udspringer i det ufugtbare Ætiopien. – *Fedmer*: rigelige afgrøder. – *Navnløse Bjerg*: vel om de ufugtbare bjerge i Ætiopien. – *Fostre(s)*: atkom, spæde børn. – *Tøver ey Havets kolde ustadige / Vænder (...)* *Liljer*: kan evt. læses: Ej tøver havets kolde ustadige vænder (dvs. skyen?) med at vande de slappe liljer. – *De mætte aande*: formentlig: Når de er mætte, ånder (dvs. udspreder) de. – *Skye*: nok om den vellugt, liljerne uånder efter vandingen. – *Og jeg, hvis Hjerte (...)* *skulde jeg (...)* *Stable mit Lær for AlGødheds Kilde*: Skulle jeg, i hvis hjerte det guddommelige er nedlagt, hvorved det føler tusindfoldig lykke, som det øser ud, skulle jeg i brødræs kred, med mit bryst af ler (dvs. i min jordiske forkærlighed, eller trangbrystethed) dæmme op for den guddommelige kilde, jeg har i mit hjerte? – *Held*: lykke

Aftenen (I)

Trykt efter SS bd. 5, s. 151, hvis tekstgrundlag er NkS 489^c fol., nr. XVII, nr. 5 (1^v) og nr. XIX, 2^f. Datering: måske sommeren 1773 eller 1774. Om motivet, se Ernst Frandsen, s. 159ff. Versmålet er blankvers. Trykt i *Chans* 1807, s. 57–60.

130 *Roesens (...)* *Ven*: solen. – *skjærts*: leg, spøg (bydemåde). – *Sæiunds Høy*: lokalitet nær Søbækshus ved Humlebæk, hvor Ewald opholdt sig 1775–77. – *Helsing*: Helsingborg. – *Christal*: krystal, dvs. bæk.

131 *Har alt*: har allerede. – *Sophies gyldne Spite*: Sophienberg, dronning Sofie Magdalenes (1746–1813) lystslot, beliggende ved Rungsted.

var endnu på Ewalds tid i brug som kongeligt lystslot. – *trettes*: striddes. – *smægtende*: smægtende. – *beladt / Med Jettens Rov*: belasset med jætternes røvegods. – *tillaver*: forbereder. – *bunte*: brogede. – *Skjærf*: bredt bånd, der bæres fra skulderen til hoften (tidl. ofte som gehæng for våben) el. om livet. – *virked*: forarbejdet, broderet, især om udsyning med guld- el. sølvtråd (jf. »gulddindvirkets«). – *Leyr*: se n.t.s. 73.

- 132 *Kam*: opstående rand på (strids)hjelme, hjelmkam. – *Busken*: hjerbusken. – *Strøjer*: strimler, striber. – *Floer*: søgefloer. – *Hann*: vrøde.

Død og Dom

Trykt efter SS bd. 5, s. 153-54, hvis tekstgrundlag er NKS 489^c fol., nr. XVII, nr. 7. Datering: if. A. D. Jørgensen fra 1770-71. Brix tidsfæster digtet til ca. 1777.

- 132 *opholde*: her vel: standse, holde tilbage. – *Orni(ens)*: betegnelse for mennesket. – *Støvet Dage*: menneskelivets gang. – *flye*: flygter (bort). – *Almagi*: Gud. – *Ukjendeligt*: uskelneligt.
- 133 *Loer*: menneskelegemet. – *den som knuser*: dødsenglen. – *tilvæder sig*: berører sig på. – *Dynd*: slæthed. – *Bræk*: bryd op. – *spus*: skønnes, bedømmes som. – *hellig*: her: from.

Fragment

Trykt efter SS bd. 5, s. 154, hvis tekstgrundlag er NKS 489^c fol., nr. XVII, nr. 8, 1^r.

- 133 *Dagens Hersker*: solen.

Til Generalinde Elisabeth Moltke

Trykt efter SS bd. 5, s. 157-58, hvis tekstgrundlag er NKS 489^c fol., nr. XVII, nr. 14. Datering: ca. 1775. Trykt første gang i *Sønnl. Skr.* bd. 4, s. 405.

- 134 *Elisabeth Moltke*: mor til Frederik Moltke (se n.t.s. 89); hun holdt hus på godset Krøgerup nær Søbækshus ved Humlebæk sammen med sin datter, der var enke efter kammerherre Frederik v. der Maase (d. 1774) og ejerinde af godset. – *Enfoldig*: enkel. – *Held*: